

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
بخش اول: حقوق بین الملل اسلامی و مسائل سنتی	۱۷
فصل اول: حقوق بین الملل و جایگاه آن در حقوق اسلامی	۱۹
مبحث اول: ماهیت و مبانی حقوق بین الملل از منظر حقوق اسلامی	۲۰
گفتار اول: تعریف حقوق بین الملل اسلامی	۲۰
گفتار دوم: حقوق بین الملل اسلامی و علم سیر	۲۲
گفتار سوم: مبانی و اهداف حقوق بین الملل از منظر حقوق اسلامی	۲۵
مبحث دوم: منابع حقوق بین الملل اسلامی	۲۹
گفتار اول: حقوق بین الملل اسلامی در منابع اربعه	۳۱
بند اول: کتاب و سنت	۳۱
- اصل مساوات و برابری (برابری انسان‌ها، ملت‌ها و حکومت‌ها)	۳۵
- اصل عدالت و ظلم ستیزی	۳۷
- اصل عدم مداخله	۳۷
- احترام به روابط قراردادی	۴۰
- اصل حمایت از مظلومین و مستضعفین	۴۲
بند دوم: عقل و اجماع	۴۶
گفتار دوم: جایگاه منابع حقوق بین الملل معاصر در حقوق اسلامی	۴۹
بند اول: معاهدات بین المللی در حقوق بین الملل اسلامی	۵۱
الف) شرایط عمومی صحت قراردادهای بین المللی در حقوق اسلامی	۵۲
۱) صراحت و روشنی مفاد قرارداد	۵۴
۲) مکتوب بودن قراردادها	۵۴
ب) انواع معاهدات بین المللی اسلامی	۵۵
اول) قرارداد امان	۵۵
دوم) قرارداد هدنه	۵۸
سوم) قرارداد ذمه	۶۰
بند دوم: عرف در حقوق بین الملل اسلامی	۶۳
فصل دوم: جایگاه دولت‌ها و شناسایی آن‌ها در حقوق بین الملل اسلامی	۶۸

اسلامی	۶۹
گفتار اول: دولت و حاکمیت در حقوق بین‌الملل اسلامی (عنصر سیاسی)	۷۰
بند اول: تبیین دولت در اندیشه‌ی سیاسی اسلامی	۷۰
بند دوم: حاکمیت و خصائص آن در حقوق بین‌الملل اسلامی	۷۳
گفتار دوم: سرزمین و معیار تعیین حدود آن حقوق بین‌الملل اسلامی (عنصر جغرافیایی)	۷۷
مبحث دوم: شناسایی دولت در حقوق بین‌الملل اسلامی	۸۰
گفتار اول: شناسایی و مفهوم آن در حقوق بین‌الملل	۸۱
گفتار دوم: شناسایی دولت در حقوق بین‌الملل اسلامی	۸۴
فصل سوم: حقوق بین‌الملل اسلامی در زمان صلح	۸۷
مبحث اول: مبانی و اصول حاکم بر مناسبات بین‌المللی در حقوق بین‌الملل اسلامی	۸۷
گفتار اول: موازین ناشی از اصل همزیستی مسالمت آمیز در حقوق بین‌الملل اسلامی	۸۷
بند اول: صلح در حقوق بین‌الملل اسلامی	۸۷
الف) مفهوم لغوی و اصطلاحی صلح	۸۷
ب) صلح در قرآن	۸۸
بند دوم: اصول کل حاکم بر روابط مسالمت آمیز دولت‌ها در حقوق بین‌الملل اسلامی	۸۹
بند سوم: مفهوم همزیستی مسالمت آمیز در حقوق بین‌الملل اسلامی	۹۳
الف) همزیستی مسالمت آمیز در حقوق بین‌الملل معاصر	۹۳
ب) همزیستی مسالمت آمیز در حقوق بین‌الملل اسلام	۹۴
گفتار دوم: موازین ناشی از اصل عدم مداخله در حقوق بین‌الملل اسلامی	۱۰۱
بند اول: مفهوم و مبنای اصل عدم مداخله در حقوق بین‌الملل معاصر	۱۰۱
بند دوم: مفهوم و مبنای اصل عدم مداخله در حقوق بین‌الملل اسلام	۱۰۵
گفتار سوم: اصول حاکم بر دیپلماسی در اندیشه سیاسی اسلام	۱۱۱
بند اول: مفهوم دیپلماسی در حقوق بین‌الملل	۱۱۲
بند دوم: مفهوم دیپلماسی در اسلام	۱۱۳
بند سوم: تبیین سیر تحولات دیپلماسی در اسلام	۱۱۴
بند چهارم: جایگاه دیپلماسی در اسلام	۱۱۸
بند پنجم: اهداف دیپلماسی اسلامی	۱۲۱
گفتار پنجم: حقوق دیپلماتیک و کنسولی در حقوق بین‌الملل اسلامی	۱۲۳

فهرست مطالب □ ۷

- بند اول: نهاد سفارت و نمایندگی سیاسی در اسلام ۱۲۵
- بند دوم: مصونیت دیپلماتیک و کنسولی ۱۲۸
- مبحث دوم: موازین حاکم بر نحوه ارتباط با اتباع بیگانه در حقوق بین‌الملل
- اسلامی ۱۳۱
- گفتار اول: مفهوم بیگانه در حقوق بین‌الملل اسلامی و حقوق بین‌الملل معاصر ۱۳۲
- بند اول: مفهوم بیگانه در حقوق بین‌الملل معاصر و حقوق اعطایی به آن ۱۳۲
- بند دوم: تقابل مفهوم بیگانه در حقوق بین‌الملل معاصر و حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۳۵
- الف) مفهوم تابعیت و تبعه از دید حقوق بین‌الملل معاصر ۱۳۵
- ب) مفهوم تابعیت از منظر تئوری امت واحد جهانی و امت اسلامی ۱۳۶
- بند سوم: تقابل تعریف بیگانه از منظر حقوق بین‌الملل اسلامی و حقوق بین‌الملل معاصر ۱۳۹
- گفتار دوم: جایگاه پناهندگان در حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۴۰
- بند اول: تعریف پناهنده ۱۴۰
- بند دوم: حقوق پناهندگان ۱۴۲
- گفتار سوم: حقوق اقلیت‌ها در حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۴۵
- بند اول: تعریف اقلیت ۱۴۶
- الف) در حقوق بین‌الملل ۱۴۶
- ب) مفهوم اقلیت در حقوق اسلامی ۱۴۷
- بند دوم: جایگاه حقوق اقلیت‌ها از منظر حقوق بین‌الملل ۱۴۷
- بند سوم: محدودیت‌های حمایت از حقوق اقلیت‌ها در عرصه‌ی بین‌المللی ۱۵۱
- بند چهارم: حقوق اقلیت‌ها در حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۵۲
- بند پنجم: تکالیف اقلیت‌های مذهبی از منظر قواعد اسلامی ۱۵۸
- مبحث سوم: حقوق بشر از منظر حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۶۱
- گفتار اول: مفهوم حقوق بشر ۱۶۱
- بند اول: حقوق بشر از منظر اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر ۱۶۲
- بند دوم: مفهوم حقوق بشر در اسلام ۱۶۴
- بند سوم: جایگاه حقوق بشر در اسلام ۱۶۵
- گفتار دوم: چالش‌های حقوق بشر و حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۶۷
- بند اول: محور بودن قانون یا شرع ۱۶۷
- بند دوم: تفاوت در مفهوم آزادی بیان ۱۶۸
- بند سوم: حقوق زن و مرد در خانواده ۱۶۹

- بند چهارم: مجاز بودن یا نبودن تغییر دین..... ۱۷۱
- بند پنجم: تفاوت در ضمانت اجرا ۱۷۱
- فصل چهارم: حقوق جنگ در نظام حقوق بین‌الملل اسلامی..... ۱۷۳
- مبحث اول: حق بر جنگ و مبنای آن در حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۷۵
- گفتار اول: مفهوم و اهداف جنگ..... ۱۷۹
- بند اول: تعریف جنگ ۱۸۰
- بند دوم: اهداف جنگ در حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۸۳
- گفتار دوم: انواع جنگ و شرایط آن در حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۸۴
- بند اول: جهاد ابتدایی در حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۸۵
- الف) تعریف جهاد ابتدایی ۱۸۶
- ب) جهاد ابتدایی از دیدگاه قرآن ۱۸۷
- ج) شرایط جهاد ابتدایی ۱۸۹
- بند دوم: جهاد تدافعی در حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۹۰
- الف) تعریف و هدف جنگ تدافعی در اسلام ۱۹۰
- ب) جهاد تدافعی در قرآن ۱۹۱
- ج) شرایط جهاد تدافعی در اسلام..... ۱۹۲
- بند سوم: مقابله به مثل در حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۹۴
- الف) تعریف مقابله به مثل ۱۹۴
- ب) مقابله به مثل از دیدگاه قرآن ۱۹۵
- ج) مقابله به مثل در عرصه‌ی حقوق بین‌الملل ۱۹۶
- بند چهارم: جایگاه مداخلات بشر دوستانه در حقوق بین‌الملل اسلامی ۱۹۷
- مبحث دوم: حقوق زمان جنگ (حقوق بشردوستانه) ۲۰۲
- گفتار اول: اصول حاکم بر کاربرد تسلیحات و روش‌های جنگ در مخاصمات..... ۲۰۳
- گفتار دوم: وضعیت اسیران و مجروحان جنگی در حقوق بین‌الملل اسلامی ۲۰۶
- بند اول: اسرای جنگی..... ۲۰۶
- بند دوم: مجروحان جنگی..... ۲۱۰
- گفتار سوم: غیر نظامیان در حقوق بین‌الملل اسلامی ۲۱۲

۲۱۷	بخش دوم: حقوق بین الملل اسلامی و مسائل نوظهور.....
۲۱۹	فصل اول: بازیگران نوظهور عرصه‌ی بین الملل و حقوق بین الملل اسلامی.....
	مبحث اول: وضعیت مقابله با جریان های تکفیری و شورشیان در حقوق بین الملل اسلامی.....
۲۱۹	اسلامی.....
۲۲۰	گفتار اول: جریانات تکفیری و پیشینه‌ی آن ها.....
۲۲۱	بند اول: مفهوم تکفیر.....
۲۲۱	بند دوم: پیشینه‌ی جریانات تکفیری.....
۲۲۲	بند سوم: مبانی فکری جریانات تکفیری.....
۲۲۳	گفتار دوم: رویکرد حقوق بین الملل اسلامی در مواجهه با جریانات تکفیری.....
۲۲۵	مبحث دوم: مبارزات ملی و آزادی بخش در حقوق بین الملل اسلامی.....
۲۲۷	گفتار اول: مفهوم بیداری اسلامی و پیشینه‌ی آن.....
۲۲۷	بند اول: مفهوم شناسی بیداری اسلامی.....
۲۲۸	بند دوم: پیشینه‌ی حرکت های بیداری اسلامی.....
۲۲۹	بند سوم: مبانی بیداری اسلامی از منظر قرآن کریم.....
	بند چهارم: ابعاد حقوقی مبارزات ملی داخلی در پرتو اندیشه‌ی بیداری اسلامی.....
۲۳۰	اسلامی.....
	گفتار دوم: مقایسه‌ی جایگاه جنبش های ملی و جریان های آزادی خواه در حقوق بین الملل معاصر و اسلامی.....
۲۳۳	بند اول: مفهوم جنبش های ملی و آزادی خواه در ادبیات اسلامی.....
۲۳۴	بند دوم: پیشینه‌ی فعالیت های جنبش های ملی و جریان های رهایی بخش.....
۲۳۵	بند سوم: تفاوت اقدامات تروریستی و جنبش های ملی.....
	بند چهارم: جنبش های ملی و جریان های آزادی خواه از منظر اسناد بین المللی.....
۲۳۹	بند پنجم: جایگاه مبارزات جنبش های ملی و جریان های آزادی خواه در حقوق بین الملل اسلامی.....
۲۴۲	گفتار سوم: جایگاه عملیات شهادت طلبانه و انتحاری در حقوق بین الملل اسلامی.....
۲۴۴	اسلامی.....
۲۴۵	بند اول: مفهوم عملیات انتحاری.....
۲۴۷	بند دوم: عملیات انتحاری از منظر حقوق بین الملل اسلامی.....
۲۴۹	بند سوم: مفهوم عملیات استشهادی.....
۲۵۰	بند چهارم: شرایط عملیات استشهادی.....
۲۵۱	بند پنجم: مبانی اسلامی عملیات استشهادی.....

- بند ششم: تفاوت عملیات استشهادی و انتحاری ۲۵۵
 گفتار چهارم: حق تعیین سرنوشت و جایگاه آن در مبارزات ملی از منظر
 حقوق بین‌الملل اسلامی ۲۵۶
 بنداول: مفهوم حق تعیین سرنوشت ۲۵۷
 بند دوم: حق تعیین سرنوشت در اسناد بین‌الملل ۲۵۹
 بند سوم: حق تعیین سرنوشت در اسلام ۲۶۲
 بند چهارم: حق تعیین سرنوشت اقتصادی از منظر حقوق بین‌الملل اسلام ۲۷۰
 فصل دوم: مفاهیم مستحدث عرصه‌ی بین‌المللی و رویکرد حقوق بین‌الملل اسلامی
 در مواجهه با آنها ۲۷۲
 مبحث اول: مفاهیم مستحدث در حوزه مناسبات مسالمت آمیز دولتها ۲۷۳
 گفتار اول مسئولیت بین‌المللی دولت در حقوق بین‌الملل اسلام ۲۷۴
 بند اول: مسئولیت بین‌المللی دولت در حقوق بین‌الملل ۲۷۴
 بند دوم: مسئولیت بین‌المللی دولت در حقوق بین‌الملل اسلام ۲۷۷
 گفتار دوم: حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات در حقوق بین‌الملل اسلام ۲۸۱
 بند اول: روش‌های مسالمت آمیز اختلافات در حقوق بین‌الملل معاصر ۲۸۲
 بند دوم: روش‌های مسالمت آمیز حل و فصل اختلافات در حقوق
 بین‌الملل اسلامی ۲۸۳
 مبحث دوم: مفاهیم نوظهور در حوزه حقوق توسل به زور و جنگ ۲۸۵
 گفتار اول: دفاع مشروع پیش دستانه در حقوق بین‌الملل اسلامی ۲۸۶
 بند اول مطالعه تطبیقی دفاع مشروع در حقوق بین‌الملل اسلامی ۲۸۶
 الف) مفهوم دفاع مشروع سنتی در حقوق بین‌الملل ۲۸۶
 ب) دفاع مشروع سنتی در حقوق بین‌الملل اسلام ۲۸۷
 ج) شرایط دفاع مشروع در اسلام ۲۸۹
 د) دفاع مشروع در قواعد خارجی در حقوق اسلامی ۲۹۰
 بند دوم: حکم دفاع مشروع پیش دستانه در حقوق بین‌الملل اسلام ۲۹۳
 الف) مفهوم دفاع مشروع پیش دستانه ۲۹۳
 ب) مفهوم دفاع پیش گیرانه ۲۹۴
 ج) انواع دفاع مشروع پیش دستانه ۲۹۴
 د) دفاع مشروع پیش دستانه در حقوق بین‌الملل اسلامی ۲۹۶
 گفتار دوم: ممنوعیت تسلیحات کشتار جمعی در حقوق بین‌الملل اسلامی ۳۰۲
 بند اول: تعریف سلاح کشتار جمعی و ممنوعیت آن در حقوق بین‌الملل
 معاصر ۳۰۲
 الف) سلاح‌های شیمیایی ۳۰۴

۳۰۵	ب) سلاح‌های هسته‌ای
۳۰۷	ج) تسلیحات بیولوژیکی
۳۰۸	بند دوم: مبانی ممنوعیت تسلیحات کشتار جمعی از منظر اسلام
۳۰۸	الف) اصول مبتنی بر رعایت عدالت در درگیری‌های مسلحانه
۳۰۹	ب) ممنوعیت فساد در زمین
۳۱۰	ج) ممنوعیت صدمه به غیر نظامیان در حقوق بین‌الملل اسلامی
	گفتار سوم: جنگ سایبری رویکرد راهبردی حقوق بین‌الملل اسلامی در
۳۱۱	مواجهه با آن
۳۱۲	بند اول: جنگ سایبری و ممنوعیت آن در حقوق بین‌الملل معاصر
	بند دوم: راهبرد مقابله با حملات سایبری از منظر حقوق بین‌الملل و حقوق
۳۱۷	بین‌الملل اسلامی
۳۱۹	فصل سوم: حقوق بین‌الملل کیفری و حقوق بین‌الملل اسلامی
۳۱۹	مبحث اول: رویکرد اسلامی نسبت به تروریسم
۳۲۰	گفتار اول: تعریف تروریسم از منظر اسناد بین‌المللی
۳۲۱	گفتار دوم: مولفه‌ها و معیارهای تروریسم
۳۲۳	گفتار سوم: تروریسم در اسلام
۳۲۹	گفتار چهارم: تروریسم از منظر سازمان همکاری اسلامی
۳۳۲	گفتار پنجم: مقابله با تروریسم از منظر حقوق بین‌الملل اسلامی
۳۳۴	مبحث دوم: جرم‌انگاری جرایم بین‌المللی در حقوق بین‌الملل اسلامی
۳۳۴	گفتار اول: نسل‌کشی از دیدگاه اسلام
۳۳۸	گفتار دوم: جنایات جنگی در حقوق بین‌الملل اسلام
۳۳۹	بند اول: منع خیانت و پیمان شکنی
۳۴۱	بند دوم: حمایت از غیر نظامیان
۳۴۲	بند سوم: رفتار با اسیران جنگی
۳۴۵	فهرست منابع